

Invandring och väljarstödet för Sverigedemokraterna – lärdomar från flyktingkrisen 2015

ADRIAN MEHIC

är doktorand i nationalekonomi vid Lunds universitet.

Hans forskningsområden är politisk ekonomi, arbetsmarknadsekonomi och ekonometrisk teori. adrian.mehic@nek.lu.se

Vad som ligger bakom Sverigedemokraternas exceptionella ökning i opinionen det senaste decenniet är omtvistat. I den här studien visar jag att det finns ett tydligt samband mellan invandring i flyktingkrisens spår och ökningen i SD:s väljarstöd mellan 2014 och 2018. I kommuner med högt flyktingmottagande ökade SD:s stöd mer än i kommuner med lägre mottagande. Ökningen var särskilt stor i kommuner som före flyktingkrisen var överrepresenterade i brottsstatistiken, liksom i kommuner där Ny Demokrati var representerat i kommunfullmäktige efter flyktingkrisen 1992. Däremot ökade inte SD-stödet lika mycket i utflyttningskommuner. Denna dämpande effekt var särskilt påtaglig gällande invandring av ensamkommande unga.

Sverigedemokraternas resa från att vara ett parti med någon enstaka procent av väljarkåren bakom sig till att bli landets tredje största på bara drygt tio år är anmärkningsvärd även i ett internationellt perspektiv. Det finns en tämligen omfattande litteratur kring högerpopulistiska och invandringskritiska partier och deras valframgångar under 2000-talet. Statsvetare brukar identifiera två viktiga orsaker härtill: dels den kraftiga ökningen av andelen utomeuropeiska invandrare i de flesta västeuropeiska länder under den senare halvan av 1990-talet, dels ekonomiska orsaker såsom globalisering, avindustrialisering och inkomstojämlikhet (Arzheimer 2009). När det gäller den svenska kontexten argumenterar Kokkonen (2015) för att det är de andra partiernas liberala invandringspolitik som är huvudorsaken till SD:s framfart. Fram till flyktingkrisen accepterades Alliansens migrationspolitiska överenskommelse med Miljöpartiet 2011 även av Socialdemokraterna, vilket medförde att det enda parti som stod för en mer restriktiv migrationspolitik var just SD. Två andra studier som handlar specifikt om SD visar å andra sidan att partiets ökning under början av 2000-talet i större utsträckning förklaras av ekonomiska faktorer såsom varsel och otrygga anställningar, snarare än av invandring (Dal Bó m fl 2018; Dehdari 2018). Emellertid använder båda studierna data från före flyktingkrisen 2015, och SD ökade också mellan 2014 och 2018, trots en mycket stark svensk arbetsmarknad kombinerad med låga räntor och höjda reallöner.

Samtidigt finns det ett flertal forskningsartiklar från andra länder som påvisar ett positivt samband mellan invandring och stöd för invandringskritiska partier, även före flyktingkrisen. Bara de senaste tre åren har ett antal artiklar publicerats som stödjer denna bild, bl a Barone m fl (2016) avseende Italien, Halla m fl (2017) gällande Österrike samt Harmon (2018)

och Dustmann m fl (2018) avseende Danmark. En nyligen publicerad amerikansk studie visar att sydstaternas skifte från att vara starka demokratiska fästen till att nästan uteslutande rösta republikanskt i stor uträkning förklaras av att socialkonservativa vita väljare bytte sida med start under 1960-talet och att nästan inget förklaras av ekonomiska aspekter (Kuziemko och Washington 2018). En sammanfattning av de senaste årens litteratur i ämnet återfinns exempelvis i Edo m fl (2019).

Å andra sidan finns det studier som visar att *djupare* kontakt med invandrare kan minska misstron, vilket ger stöd för den s k kontakthypotesen (Allport 1954), enligt vilken mer kontakt med invandrare leder till minskad främlingsfientlighet. Norska värnpliktiga som delade logement med minoritetsgrupper var mer benägna att lita på invandrare (Finseraas m fl 2019), och i Österrike ökade högerpopulistiska FPÖ i kommuner som 2015 tog emot många transitflyktingar, medan det minskade i kommuner där flyktingar bosatte sig permanent (Steinmayr 2016). Vilka typer av invandrare de infödda möter spelar också roll – acceptansen är större för kristna invandrare jämfört med muslimer och för krigsflyktingar jämfört med ekonomiska migranter (Bansak m fl 2016).

Som i alla samhällsvetenskapliga studier finns det ofta skillnader mellan länder och sannolikt även mellan tidsperioder, så det är intressant att se om flyktingkrisen 2015 hade någon inverkan på väljarströmmar även i Sverige. Och om det finns en vinnare finns det också en förlorare – har något av de två största partierna missgynnats extra mycket av flyktingkrisen? Ytterligare en aspekt är att det under den förra flyktingkrisen, 1992, fanns ett invandringskritiskt parti, Ny Demokrati, som bara två år senare åkte ur riksdagen. En frågeställning som då väcks är huruvida det i vissa kommuner finns ett latent invandringsmotstånd som kommer upp till ytan i samband med invandringschocker, vilket vissa studier indikerar.¹ Eller annorlunda uttryckt, medförde ökad invandring en större SD-ökning i kommuner med starkt Ny Demokrati-stöd efter flyktingkrisen 1992? Den här studien använder lagändringen 2016 som utgångspunkt för ett naturligt experiment med flyktingutplacering som gör att det går att dra kausala slutsatser både om hur mycket flyktingkrisen påverkade stödet för SD, samt hur kommunernas egenskaper påverkade SD:s ökning.

1. Empirisk strategi

Migrationsverkets årliga statistik över kommunplacerade nyanlända omfattar samtliga nyanlända med uppehållstillstånd som bosatt sig i en kommun under året. En lagändring 1 mars 2016 innebar två stora förändringar jäm-

¹ Nationalekonomer har på senare tid börjat intressera sig för hur historiska händelser påverkar samtida människors politiska och ekonomiska beslutsfattanden. I städer med antisemitiska angrepp i Tyskland under Digerdöden på 1300-talet var antisemitismen mer utbredd under 1930-talet (Voigtländer och Voth 2012). Ett annat exempel är från kölvattnet av den ekonomiska krisen i Grekland som startade 2010: Försäljningen av tyska bilar sjönk mer i orter som utsattes för krigsbrott under andra världskriget (Fouka och Voth 2016).

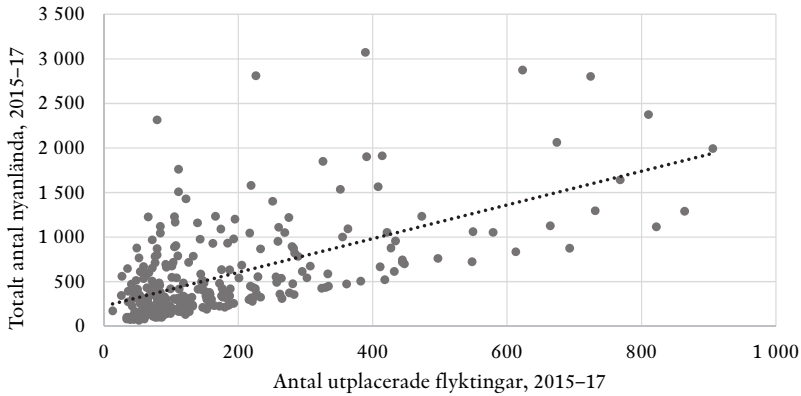
fört med den tidigare situationen. Dels blev det obligatoriskt för kommunerna att ta emot nyanlända, dels var det före lagändringen inte lika tydligt definierat vilka parametrar som skulle användas för att bestämma de skommuntalen, dvs antalet nyanlända som anvisas till respektive kommun.

Hur bestäms då hur många nyanlända en viss kommun ska ta emot? Utplaceringen bygger sedan lagändringen 2016 på fyra faktorer: befolkningen i kommunen, arbetsmarknadssituationen, tidigare mottagande och antalet asylsökande som bor i kommunen. Det finns således en tydlig metodik för hur kommuntalen ska beräknas, men själva utplaceringen, dvs vilka *individer* som allokteras till vilken kommun, är i det närmaste slumpmässig. I dagens läge används ingen algoritm för att matcha nyanlända till kommuner, även om sådana har utvecklats av forskare (Andersson m fl 2018). Denna slumpmässighet säkerställer emellertid att vissa ”typer” av invandrare, såsom högutbildade eller individer av en viss etnisk grupp, inte är överrepresenterade i vissa kommuner och underrepresenterade i andra annat än av ren slump. Om så vore fallet kunde det behäfta studien med bias eftersom sammansättningen av nyanlända med avseende på exempelvis utbildning kan påverka väljarnas inställning till invandring och därmed stödet för SD.

Trots att kommunerna inte längre kan vägra ta emot nyanlända har individen alltjämt rätt att inte bli utplacerad av Migrationsverket. Detta följer av den sk ebo-lagen (lagen om eget boende). I stället kan individen välja att själv ordna eget boende i vilken kommun som helst. Eftersom det inte går att utesluta att de nyanlända väljer bosättningsort baserat på inföddas uppfattningar finns det en inbyggd endogenitet i vår huvudsakliga förklarande variabel, andelen nyanlända per kommun. Som instrument för andelen nyanlända i kommunerna använder jag därför den andel av kommunens befolkning som består av *utplacerade* nyanlända.² Dessa kan delas in i två grupper: dels kvotflyktingar, dvs flyktingar som väljs ut av UNHCR direkt från flyktinglägren, dels nyanlända med uppehållstillstånd som är bosatta i Migrationsverkets anläggningsboenden. Typiskt för dessa individer är att de saknar ett socialt kontaktnät i Sverige, varför de måste utplaceras av Migrationsverket. Andelen nyanlända som utplaceras har ökat kraftigt de senaste åren, sannolikt beroende på flyktingvågen och på den allmänna bostadsbristen.

Jag använder data från samtliga 290 kommuner för åren 2015, 2016 och 2017, dvs de tre helåren mellan 2014 och 2018. Under denna tidsperiod fick 188 709 personer permanent eller tillfälligt uppehållstillstånd, varav 60 855 var personer från anläggningsboende eller kvotflyktingar. Resterande var således antingen självplacerade nyanlända eller anhöriginvandrare. Figur 1 illustrerar förhållandet mellan antalet utplacerade flyktingar och det totala antalet nyanlända för åren 2015–17.

² Eftersom endogenitetsproblemet kan leda till felaktiga OLS-skattningar används i stället en annan variabel i analysen, ett sk instrument. För instrumentet gäller att det måste vara korrelerat med den endogena variabeln (andelen nyanlända), men okorrelerat med de inföddas uppfattningar om invandrare. Det går att visa att Migrationsverkets utplacering av nyanlända inte påverkades av det lokala SD-stödet i valet 2014.

Figur 1
Sambandet mellan
antalet utplacerade
flyktingar och det
totala antalet nyan-
lända i en kommun
2015–17

Anm: Stockholm, Göteborg, Malmö och Uppsala är utelämnade av visualiseringsskäl.
Källa: Migrationsverket (2015, 2016, 2017).

Eftersom Sveriges kommuner är mycket heterogena med avseende på befolkningmängden blir det självfallet stor variation i antalet mottagna nyanlända mellan kommunerna. Det är därför logiskt att undersöka sambandet mellan *andelen* nyanlända i kommunerna och SD-ökningen. För att beräkna andelen nyanlända i kommunerna används samma teknik som Dahlberg m fl (2012). Först summeras antalet kommunmottagna nyanlända för varje kommun för alla tre åren 2015, 2016 och 2017. Sedan divideras summan med den genomsnittliga befolkningen under tidsperioden. Slutligen multipliceras denna kvot med 100 för att underlätta tolkningen av resultaten. Denna andel utgör alltså vår huvudsakliga oberoende variabel och är, som jag tidigare argumenterat, endogen på grund av att en del av de nyanlända placerar sig själva i olika kommuner. Samma procedur upprepas för de utplacerade flyktingarna, vilket leder till att vi får ett mått på hur stor andel av kommunens befolkning som bestod av utplacerade flyktingar. Som tidigare beskrivits är andelen utplacerade flyktingar i kommunen sålunda ett instrument för den totala andelen nyanlända i kommunen. I huvudspecifikationen används därför en 2SLS-modell: I första steget predikteras andelen nyanlända med hjälp av andelen utplacerade och ett antal kontrollvariabler för vilka redogörs nedan. I andra steget, där SD:s ökning mellan 2014 och 2018 mätt i procentenheter är beroende variabel, används de predikterade invandringsandelarna tillsammans med kontrollvariablerna för att svara på om invandring hade en signifikant påverkan på ökningen av SD:s väljarstöd mellan valen 2014 och 2018.³

³ 2SLS står för *two-stage least squares* och används i stället för *ordinary least squares* (OLS) om den huvudsakliga förklarande variabeln är endogen. I stället för att som oberoende variabel i regressionen använda den endogena variabeln, används i 2SLS-modellen predikterade värden på den endogena variabeln. Prediktionen sker genom ytterligare en OLS-regression där den endogena variabeln utgör den beroende variabeln, samtidigt som instrumentet är oberoende variabel (tillsammans med eventuella kontrollvariabler). Detta ger sammanlagt två OLS-regressioner, precis som namnet antyder.

I studien används enbart valresultatet från riksdagsvalet. De svenska kommunerna har inget inflytande på utformningen av den nationella invandringspolitiken, varför SD vanligtvis presterar sämre i kommunalvalen. I exempelvis Haparanda, ett av SD:s starkaste norrländska fästen i riksdagsvalet 2018 med 24,5 procent av rösterna, lyckades partiet enbart mäka med att få 3,5 procent av rösterna i kommunalvalet. I många kommuner har SD också haft svårt att fylla sina platser i kommunfullmäktige.

Jag kontrollerar för ett antal kommunspecifika variabler: befolkningen i kommunen, arbetslösheten, logaritmen av medianen av den disponibla inkomsten, andelen invånare med utländsk bakgrund,⁴ anmälda brott per 100 000 invånare, kommunalskatten, inrikes nettoutflyttning per capita, SD:s röstandel i valet 2014, en indikatorvariabel⁵ som tar värdet ett om kommunen styrdes av en rödgrön majoritet 2014–18 samt en indikatorvariabel för huruvida kommunen ligger i Norrland eller inte. Den sistnämnda variabeln inkluderas för att kunna kontrollera för Socialdemokraternas och Centerpartiets starka stöd i Norrland, som i många avseenden har historiska skäl som inte på ett enkelt sätt fångas upp av övriga kontrollvariabler och som sannolikt hämnar SD:s tillväxt i dessa områden (Vestin 2018). För att undvika endogenitetsproblem är samtliga kontrollvariabler uppmätta 2014, dvs året före flyktingkrisen.

2. Resultat

Resultaten från huvudspecifikationen återfinns i tabell 1, kolumn (1).⁶ För varje procentenhets ökning i andelen nyanlända i befolkningen ökade SD:s väljarstöd i riksdagsvalet med drygt 1,9 procentenheter. Det bör noteras att en procentenhets ökning är relativt mycket i sammanhanget, eftersom medelantalet flyktingar i befolkningen låg på 2,5 procent med en standardavvikelse på 1,5 procent. Koefficienten är statistiskt signifikant på 5-procentnivån.

En annan relevant frågeställning är huruvida något av de två största partierna, Socialdemokraterna och Moderaterna, har missgynnats av flyktingkrisen. Kolumnerna (2) och (3) i tabell 1 ger resultaten från samma 2SLS-modell som tidigare, men med skillnaden i väljarstöd mätt i pro-

⁴ Med utländsk bakgrund menas personer som är utrikesfödda eller inrikesfödda med två föräldrar födda utomlands.

⁵ Kallas även "dummyvariabel" och används för att ge ett numeriskt värde till kategorier. I det här fallet får alla kommuner som hade rödgrön majoritet 2014–18 siffran 1, medan övriga kommuner får siffran 0.

⁶ Tabellen visar resultaten av andra steget i 2SLS-regressionen. Med genomsnittligt utfall menas skillnaden i valresultatet i procentenheter. Notera att SD fick 12,86 procent i valet 2014 och 17,53 procent fyra år senare, vilket motsvarar en ökning på 4,67 procentenheter. Eftersom SD ökade mindre, relativt sett, i storstäderna blir den oviktade ökningen i snitt 5,62 procentenheter mellan 2014 och 2018. Det är även denna siffra som rapporteras i tabellen. Värdet på F-testfunktionen för exkluderade instrument är 24,02, vilket är över tumregeln 10, som rekommenderas av Staiger och Stock (1997), något som indikerar att instrumentet är tillräckligt starkt.

Tabell 1
Effekten på partiers
röstandel av andel
nyanlända

	(1)	(2)	(3)
Effekt på:	SD	S	M
Andel nyanlända	1,885** (0,950)	-1,889* (1,051)	-0,760 (0,503)
Kontrollvariabler	Ja	Ja	Ja
Observationer	290	290	290
Genomsnittligt utfall	5,62	-4,77	-2,84

Anm: Beroende variabel: förändringen i valresultat mellan 2014 och 2018 mätt i procentenheter. Inom parentes anges standardfel klustrade efter kommun. Kontrollvariabler: 2014 års värden för befolkning, arbetslöshet, logaritmerad medianinkomst, antalet anmälda brott per 100 000 invånare, andelen invånare med utländsk bakgrund, kommunalskattesatsen, SD:s röstandel i riksdagsvalet, inrikes nettoutflyttningar per capita samt en indikatorvariabel som tar värdet ett om kommunen ligger i Norrland och noll annars och en indikatorvariabel som tar värdet ett om kommunen under mandatperioden 2014–18 hade ett rödgrönt styre och noll annars. Asterisker bredvid skattningar indikerar statistisk signifikans enligt följande:

*** $p < 0,01$, ** $p < 0,05$, * $p < 0,1$.

Källa: Egna beräkningar.

centenheter mellan 2014 och 2018 för S respektive M i respektive kommun som beroende variabel. Här ser vi att det enbart är Socialdemokraternas, till skillnad från Moderaternas, tillbakagång som är signifikant. Det tycks alltså finnas visst fog för den traditionella bilden att det framför allt är bland arbetarklassväljare som invandring av lågutbildade leder till väljarrörelser mot invandringkritiska partier. En liknande bild framträder i studien från Danmark av Dustmann m fl (2018), i vilken visas att de danska Socialdemokraterna tydligt missgynnats av invandring, även om både de danska och svenska Socialdemokraterna har kompenserat delar av väljarnedgången på landsbygden med ett ökat stöd bland invandringsliberala storstadsväljare.

En viktig skillnad mellan Sverige och Danmark kan ändå skönjas: I Danmark har de traditionella högerpartierna lyckats kapa åt sig åtminstone delar av de väljare som lämnat Socialdemokraterna på grund av invandringen. I Sverige fanns alltså inte motsvarande effekt, åtminstone inte under perioden mellan valen 2014 och 2018.

3. Regionala aspekter

Flyktingvågen 2015 är den största i Sveriges moderna historia. Den näst största flyktingvågen var den under Jugoslavienkrigen i början av 1990-talet; år 1992 tog Sverige emot nästan 85 000 asylsökande. Ett år tidigare hade Bert Karlsson och Ian Wachtmeister bildat Ny Demokrati, vars politiska profil då närmast kunde beskrivas som etablissemangskritisk; förvisso med tydliga populistiska drag i förhållande till migrations- och kriminalpolitiken, men med huvudsakligt fokus på nedbantad offentlig sektor och mer direktdemokrati, inte helt olikt den nutida Femstjärnerörelsen i

Tabell 2
Effekten på SD:s väljarstöd av invandring och närvaro av högerpopulistiska partier efter valet 1994

	(1)	(2)
	Samtliga nyanlända	Endast ensamkommande minderåriga
Andel nyanlända	2,031** (1,024)	1,531* (0,796)
Andel nyanlända*NYD94	0,585** (0,296)	1,697* (1,390)
Kontrollvariabler	Ja	Ja
Observationer	290	290
Genomsnittligt utfall	5,62	5,62

Ann: Beroende variabel: förändringen i valresultat mellan 2014 och 2018 mätt i procentenheter. Inom parentes anges standardfel klustrade efter kommun. Kontrollvariabler: 2014 års värden för befolkning, arbetslöshet, logaritmerad medianinkomst, antalet anmälda brott per 100 000 invånare, andelen invånare med utländsk bakgrund, kommunalskattesatsen, SD:s röstandel i riksdagsvalet, inrikes nettoutflyttningar per capita samt en indikatorvariabel som tar värdet ett om kommunen ligger i Norrland och noll annars och en indikatorvariabel som tar värdet ett om kommunen under mandatperioden 2014–18 hade ett rödgrönt styre och noll annars. Asterisker bredvid skattningar indikerar statistisk signifikans enligt följande: *** $p < 0,01$, ** $p < 0,05$, * $p < 0,1$.

Källa: Egna beräkningar.

Italien. Påföljande mandatperiod, vilken alltså sammanföll med den stora flyktingströmmen 1992, blev partiet mer och mer invandringskritiskt och skakat av interna problem. Samtidigt minskade antalet asylsökande kraftigt lagom till valet 1994, där partiet fick blygsamma 1,2 procent och följaktligen åkte ur riksdagen.

Ett anmärkningsvärt resultat från studien handlar just om förhållandet mellan dåtida stöd för Ny Demokrati och det nutida stödet för SD. För även om partiets metamorfos från etablissemangskritiskt till invandringsfientligt och högerpopulistiskt inte uppskattades av de flesta av dess väljare, fanns partiet trots sin nationella kollaps fortfarande representerat i kommunfullmäktige i flertalet kommuner efter valet 1994. I dessa kommuner fanns det alltså tillräckligt många invandringskritiska väljare för att Ny Demokrati trots sin ändrade inriktning skulle behålla åtminstone ett mandat i fullmäktige.

I tabell 2 visas resultatet när vi lägger till samspelet mellan andelen nyanlända och en indikatorvariabel som tar värdet ett om Ny Demokrati, SD eller något lokalt invandringskritiskt parti fanns representerat i kommunfullmäktige efter valet 1994 och noll annars (*NYD94*). I tabell 2 svarar kolumn (1) mot den totala andelen nyanlända i kommunen, medan kolumn (2) enbart är andelen ensamkommande minderåriga.⁷ Den beroende variabeln är förändringen i SD:s väljarstöd mellan 2014 och 2018 och kontrollva-

⁷ Jag instrumenterar andelen ensamkommande med andelen utplacerade ensamkommande på samma sätt som tidigare.

riablerna är desamma som tidigare. Den ovan beskrivna samspelstermen är mycket signifikant för nyanlända som helhet. Tolkningen av samspelskoefficienten är att för varje procentenhets ökning i andelen nyanlända, ökade SD:s väljarstöd med 2,6 procentenheter givet närvaro av invandringskritiska partier i kommunfullmäktige efter valet 1994, och 2,0 procentenheter i annat fall.

Vi kan se att effekten utan interaktionstermen är numeriskt något mindre för de ensamkommande jämfört med samtliga nyanlända. Samtidigt som samspelstermen är numeriskt större för de ensamkommande, är det på grund av det relativt höga standardfelet svårt att dra säkra slutsatser om hur högerpopulistisk närvaro 1994 påverkade inställningen till just ensamkommande i dag. Resultaten är tydligare när det gäller nyanlända i stort.

Vidare kan det vara värt att titta närmare på hur andra egenskaper hos kommunerna påverkade sambandet mellan invandring och stödet för SD. Därför genomförs en ny räkna 2SLS-regressioner där jag interagerar kontrollvariablerna en i taget med andelen nyanlända i befolkningen. För att underlätta tolkningen standardiseras interaktionsvariablerna så att de får medelvärde noll och standardavvikelse ett. Av utrymmesskäl fokuserar resultaten i tabell 3 på tre interaktionsvariabler: Antalet anmälda brott per 100 000 invånare, andelen invånare med invandrarbakgrund samt inrikes nettoutflyttning per capita. Av utrymmesskäl särredovisas inte heller hur stor ökningen är utan effekten från interaktionsvariablerna, som dock i alla tre fallen ligger på ca 2,0 procentenheter för varje procentenhets ökning i andelen nyanlända i kommunen.

Återigen ger kolumn (1) skattningarna med det totala antalet nyanlända, medan kolumn (2) enbart inkluderar ensamkommande minderåriga. Kontrollvariablerna är desamma som tidigare, men den variabel som i respektive modellspecifikation interageras med andelen nyanlända inkluderas inte som kontrollvariabel. När det gäller anmälda brott per 100 000 invånare är samspelstermen insignifikant och numeriskt obetydlig för den totala andelen nyanlända, men när vi tittar på andelen ensamkommande framträder en helt annan bild. En procentenhets ökning av andelen ensamkommande nyanlända i en kommun med en standardavvikelse högre värde på antalet anmälda brott per capita ökar SD-stödet med ca 2,0 procentenheter plus koefficientvärdet på samspelstermen, vilket i det här fallet blir över tre procentenheter. En likande slutsats gäller för andelen med invandrarbakgrund i kommunen. Ju högre andel invånare med invandrarbakgrund före flyktingkrisen, desto mer ökade SD:s väljarstöd när andelen nyanlända ökade. Återigen är samspelet endast signifikant för invandring av ensamkommande, och det tycks alltså som att invandring av specifikt unga män verkar förskjuta väljarkåren ytterligare i riktning mot SD.

När det gäller nettoutflyttningen per capita framträder å andra sidan en diametralt motsatt bild. Denna variabel är baserad på SCB:s årliga statistik över antalet inrikes in- och utflyttningar, vilken sedan används för att beräkna nettoutflyttningen per capita. Ett positivt värde på denna variabel

Tabell 3
Resultat när kontroll-
variablerna intera-
geras med andelen
nyanlända

	(1)	(2)
	Samtliga nyanlända	Endast ensamkommande minderåriga
Andel nyanlända*Brott per 100 inv 2014	0,352 (0,987)	1,498** (0,601)
Andel nyanlända*Andel m utl bakgr 2014	0,148 (0,158)	1,344* (0,649)
Andel nyanlända*Nettoutfl per cap 2014	-0,364** (0,185)	-1,221*** (0,328)
Kontrollvariabler	Ja	Ja
Observationer	290	290
Genomsnittligt utfall	5,62	5,62

Anm: Beroende variabel: förändringen i valresultat mellan 2014 och 2018 mätt i procentenheter. Inom parentes anges standardfel klustrade efter kommun. Kontrollvariabler: 2014 års värden för befolkning, arbetslöshet, logaritmerad medianinkomst, antalet anmälda brott per 100 000 invånare, andelen invånare med utländsk bakgrund, kommunalskattesatsen, SD:s röstandel i riksdagsvalet, inrikes nettoutflyttningar per capita samt en indikatorvariabel som tar värdet ett om kommunen ligger i Norrland och noll annars och en indikatorvariabel som tar värdet ett om kommunen under mandatperioden 2014–18 hade ett rödgrönt styre och noll annars. Asterisker bredvid skattningar indikerar statistisk signifikans enligt följande: *** p < 0,01, ** p < 0,05, * p < 0,1.

Källa: Egna beräkningar.

betyder alltså att fler flyttade ut ur kommunen än in i den år 2014. Resultaten visar att samspelstermen är signifikant och negativ för de ensamkommande. Den är även negativ och signifikant för nyanlända i stort, men numeriskt mycket mindre än för de ensamkommande. I dessa kommuner hade invandring av ensamkommande en *försvagande* effekt på ökningen av SD-stödet. En standardavvikelse högre andel utflyttningar per capita halverade ökningen av SD-stödet som uppkommer av att andelen nyanlända ökar med en procentenhet.

Hur ska vi då förstå skillnaderna i de svenska väljarnas attityd mot ensamkommande och de stora regionala skillnader som finns? Det ligger nära till hands att dra slutsatsen att väljare i utflyttningkommuner ser fler fördelar än nackdelar med invandring av unga ensamkommande. Bland dem som förespråkar en generös invandringspolitik framhävs ofta möjligheterna som kan uppstå när glesbygdskommuner får ett nytillskott av arbetskraft, och dessa potentiellt positiva effekter torde vara större när det gäller invandring av unga människor. Å andra sidan är unga män med invandrarbakgrund överrepresenterade när det gäller brottslighet, varför det inte är helt oväntat att den positiva effekten av invandring på SD:s stöd förstärks i kommuner som före flyktingkrisen var överrepresenterade i brottsstatistiken, liksom i kommuner där det redan före flyktingvågen bodde relativt många invandrare.

4. Slutsatser och lärdomar

Flyktingkrisens mest akuta skede är nu förbi, men fortfarande är miljon-tals människor på flykt världen över och många av dem vill till Europa. Regeringen och dess stödpartier, C och L, har infört uppluckrade regler för anhöriginvandring, vilket även kommer att påverka både antalet anhöriginvandrare och antalet asylsökande till Sverige (Andersson och Jutvik 2019; Migrationsverket 2019). Nya konflikter i Mellanöstern, klimatflyktingar och överbefolkning i Afrika är faktorer som kan bidra till en ny flyktingvåg, och sannolikt kommer Sverige att vara ett av de länder som kommer att påverkas mest i händelse av en ny europeisk migrationskris.

Resultaten från denna studie visar att fler flyktingar till en kommun bidrar till ökat stöd för SD, vilket är i linje med exempelvis Dustmann m fl (2018). Emellertid är bilden mer komplex än vad som framkommit i andra studier. Invandring av ensamkommande minderåriga ledde till att SD-stödet ökade ännu mer i kommuner med hög brottslighet, samt i kommuner som före flyktingkrisen hade en hög andel invånare med utländsk bakgrund. I utflyttningkommuner var effekten den motsatta – fler nyanlända resulterade i en minskning av SD-stödet. Även här var effekten större för de ensamkommande än för flyktingar i stort. Vi kan även se att SD:s resultat ökade mer i kommuner där Ny Demokrati fanns representerade efter flyktingkrisen 1992 och att det framför allt var Socialdemokraterna som förlorade väljare till SD i kommuner med hög invandring.

Resultaten indikerar också att invandringen är en bidragande orsak till att Sverige just nu går igenom ett liknande skifte som USA genomgick med början på 1960-talet, där landsbygden i större och större utsträckning röstar högerut, medan storstäderna går mot vänster. Om invandringen är kvar på en hög nivå även framgent finns SD:s tillväxtpotential således främst i socialdemokratiskt styrda kommuner, och då i synnerhet i mindre kommuner med högt flyktingmottagande i förhållande till sin folkmängd. Det är troligtvis också SD:s förmåga att attrahera socialdemokratiska väljare ur LO-kollektivet som kommer att avgöra huruvida partiets dröm om egen majoritet för en konservativ koalition med Moderaterna och Kristdemokraterna blir verklighet efter valet 2022 eller ej.

Allport, G W (1954), *The Nature of Prejudice*, Addison-Wesley, Cambridge, MA.

Andersson, H och K Jutvik (2019), "Påverkar nationell migrationspolitik flyktingflöden?", *Ekonomisk Debatt*, årg 47, nr 3, s 5-17.

Andersson, T, L Ehlers och A Martinello (2018), "Dynamic Refugee Matching", Working Paper 2018:7, Nationalekonomiska institutionen, Lunds universitet.

Arzheimer, K (2009), "Contextual Factors and the Extreme Right Vote in Western Europe, 1980-2002", *American Journal of Political Science*, vol 53, s 259-275.

Bansak, K, J Hainmueller och D Hangartner (2016), "How Economic, Humanitarian, and Religious Concerns Shape European Attitudes toward Asylum Seekers", *Science*, vol 354, s 217-222.

Barone, G, A D'Ignazio, G de Blasio och P Naticchioni (2016), "Mr Rossi, Mr Hu and Politics: The Role of Immigration in Shaping Natives' Voting Behavior", *Journal of Public Economics*, vol 136, s 1-13.

Dahlberg, M, K Edmark och H Lundqvist (2012), "Ethnic Diversity and Preferences for Redistribution", *Journal of Political Economy*, vol 120, s 41-76.

REFERENSER

- Dal Bó, E, F Finan, O Folke, T Persson och J Rickne (2018), "Economic Losers and Political Winners: Sweden's Radical Right", manuskript, Stockholms universitet.
- Dehdari, S (2018), "Economic Distress and Support for Far-Right Parties: Evidence from Sweden", manuskript, Stockholms universitet.
- Dustmann, C, K Vasiljeva och A P Damm (2018), "Refugee Migration and Electoral Outcomes", under publicering i *Review of Economic Studies*.
- Edo, A, Y Giesing, J Öztunc och P Poutvaara (2019), "Immigration and Electoral Support for the Far-Left and the Far-Right", *European Economic Review*, vol 115, s 99-143.
- Finseraas, H, T Hanson, Å A Johansen, A Kotsadam och G Torsvik (2019), "Trust, Ethnic Diversity and Personal Contact: A Field Experiment", *Journal of Public Economics*, vol 173, s 72-84.
- Fouka, V och H-J Voth (2016), "Reprisals Remembered: German-Greek Conflict and Car Sales during the Euro Crisis", CEPR Discussion Paper 9704.
- Halla, M, A F Wagner och J Zweimüller (2017), "Immigration and Voting for the Far Right", *Journal of the European Economic Association*, vol 15, s 1341-1385.
- Harmon, N (2018), "Immigration, Ethnic Diversity and Political Outcomes: Evidence from Denmark", *Scandinavian Journal of Economics*, vol 120, s 1043-1074.
- Kokkonen, A (2015), "Vad kan förklara Sverigedemokraternas framgångar?", *Ekonomisk Debatt*, årg 43, nr 4, s 29-39.
- Kuziemko, I och E Washington (2018), "Why Did the Democrats Lose the South? Bringing New Data to an Old Debate", *American Economic Review*, vol 108, s 2830-2867.
- Migrationsverket (2015), "Kommunmottagna enligt ersättningsförordningen 2015", www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik/Anvisning-till-kommuner-och-bosattning.html.
- Migrationsverket (2016), "Kommunmottagna enligt ersättningsförordningen 2016", www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik/Anvisning-till-kommuner-och-bosattning.html.
- Migrationsverket (2017), "Kommunmottagna enligt ersättningsförordningen 2017", www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik/Anvisning-till-kommuner-och-bosattning.html.
- Migrationsverket (2019), "Verksamhets- och utgiftsprognos februari 2019", www.migrationsverket.se/prognoser.
- Staiger, D och J H Stock (1997), "Instrumental Variables Regression with Weak Instruments", *Econometrica*, vol 65, s 557-586.
- Steinmayr, A (2016), "Exposure to Refugees and Voting for the Far-Right: (Unexpected) Results from Austria", IZA Discussion Paper 9790, Bonn.
- Vestin, E (2018), "Sverigedemokraterna i den svenska geografin", underlagsrapport till LO:s jämlikhetsutredning.
- Voigtländer, N och H-J Voth (2012), "Persecution Perpetuated: The Medieval Origins of Anti-Semitic Violence in Nazi Germany", *Quarterly Journal of Economics*, vol 127, s 1339-1392.